

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće X | broj 100 | ožujak 2025. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

S veseljem započinjem uvodnik činjenicom da smo iz broja u broj, iz godine u godinu, došli i do stotog broja *Novosti*! Nastojim povezivati sve ljubitelje glagoljice diljem Hrvatske i iz inozemstva i redovito ih upoznavati ne samo s radom Društva, nego i sa svim događanjima u svijetu glagoljštva. Posebno mi je važno članovima DPG-a pružiti osjećaj pripadnosti udruzi, bili oni iz Zagreba ili ne. Hvala Vam što pratite, javljate se i šaljete priloge za bilten. Bez čitatelja ove *Novosti* ne bi imale smisla. Hvala predsjedniku Društva prijatelja glagoljice, našem prof. Žubrinicu, na pozornosti s kojom pregleda svaki broj, sasluša i moje druge prijedloge, a posebno na golemom znanju i energiji koje neštedimice ulaže u rad Društva.

Zanimljivosti iz rada Društva prijatelja glagoljice

Veljača je u znaku Dana hrvatske glagoljice i glagoljštva pa su ionako brojna glagoljaška događanja bila još malo učestalija.

U srijedu 12. veljače na redovitoj mjesečnoj tribini DPG-a gošća nam je bila dr. sc. Ana Šimić sa Staroslavenskog instituta i održala sjajno predavanje o ženskim likovima u novovjekovnim književnim tekstovima o glagoljašima i glagoljstvu. Iznenađenje večeri bila je gošća naše gošće, spisateljica Sanja Ždralović, autorica pravog pravcatog krimića *Glagoljski misterij*.

Nešto ranije toga dana u prostoriji Udruge hrvatskih ratnih veterana na Trgu bana Jelačića 15 (dvorište desno) prof. Žubrinic je na poziv Udruge umjetnika "August Šenoa" održao tribinu pod nazivom *Čudo hrvatske glagoljice i August Šenoa* i otvorio izložbu dijela panoa iz zbirke DPG-a koji se na navedenoj adresi mogu razgledati do sredine ožujka.

Redovita sveta misa na hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku održana je u nedjelju 9. veljače u crkvi sv. Franje Ksaverskog, uz sudjelovanje Mješovitog pjevačkog zbora *Baščina* Društva prijatelja glagoljice i pod umjetničkim vodstvom g. Miroslava Salopeka, dirigenta i gđe. Hvalimire Bledšnajder za orguljama.

DPG s ponosom javlja kako je ovaj značajan datum obilježio čak dva puta, izložbama dvadesetak glagoljskih knjiga koje se gotovo nikada ne mogu u tolikom broju odjednom razgledati. Kao pedantna kroničarka naših aktivnosti, izvagala sam knjige i popratne materijale koje smo nosili za razgled i zbrojila 54 kilograma po svakoj izložbi. Tanka je granica između entuzijazma i ludosti, ali oduševljenje i zahvalnost posjetitelja izbrisi muke i organizacijske peripetije koje su povezane s ovakvim transportima. Knjige i ostalo smo prof. Žubrinic i ja smjestili u šest kofera, a kako je to izgledalo - pogledajte sami.

Prvi razgled održan je u Matici hrvatskoj u suorganizaciji s Odjelom za hrvatsko glagoljštvo, u utorak 18. veljače predvečer. Bili smo presretni zbog navale publike i zanimanja javnosti za naše glagoljske knjige. Razgovor s voditeljima događanja i publikom emitiran je u radijskoj emisiji *Oko znanosti* koju uređuje i vodi novinarka Vesna Jukić Turtula. Cijelu radijsku emisiju možete poslušati na poveznici <https://radio.hrt.hr/slusaonica/oko-znanosti?epizoda=202502261310> (intervju s glagoljašima počinje oko polovice emisije).

Drugi razgled pripremljen je u suradnji s Knjižnicom Kajfešev brijeg koja nam uvijek rado otvara vrata, i to u subotu 22. veljače prije podne, na sam dan kada obilježavamo izlazak prve hrvatske tiskane knjige, glagoljskog Misala po zakonu Rimskog dvora, davne 1483. godine. Ni ovdje nije nedostajalo zainteresiranih posjetitelja.

Jasenska Štimac, članica Ravnateljstva DPG-a, predaje povijest u OŠ Dragutina Domjanića u Zagrebu i već godinama na kreativnim glagoljskim radionicama okuplja učenike osnovnih i srednjih škola diljem Hrvatske. Tako je i 12. veljače održana prva u nizu radionica s umjetničkom voditeljicom gđom. Vericom Kovač, članicom DPG-a i predsjednicom Hrvatske udruge kreativnih amatera (HUKA). Radionici su se pridružile srednjoškolke IV. gimnazije s nastavnicom Mirelom Balešić Jović. Mladi glagoljaši su uživali radeći s glinom i vunicom i otkrivali novi/stari glagoljski svijet.

Gradovi Pleternica i Novska zajednički obilježavaju ne samo Dan nego imaju čak Tjedan hrvatske glagoljice i glagoljaštva. Na poziv prof. Franje Novaka, ravnatelja Hrvatske knjižnice i čitaonice Pleternica, dana 21. veljače prof. Žubrinić je u navedenoj knjižnici održao predavanje pod nazivom *Novosti o hrvatskoj glagoljici*. Predavanje je bilo podijeljeno u šest cjelina: glagoljica u Slavoniji, turski glasi, glagoljska knjiga Tomislava Beronića, akademik Stjepan Ivšić, samostan Na slovanec u Pragu i knjiga dvaju engleskih autora objavljena u Londonu u 17. stoljeću.

U prostorijama Ogranka Matice hrvatske u Zaprešiću prof. Darko Žubrinić dana 26. veljače održao je zanimljivo predavanje pod nazivom *Hrvatska glagoljica u SAD-u*.

Poseban dar stigao je iz srednje škole Ambroza Haračića iz Cresa, a donijele su ga profesorice Zrinka Jensch i Milica Prole. Zahvaljujući tehnici 3D tiska nastala je glagoljska azbuka. U ime Društva prijatelja glagoljice preuzeo ga je prof. Žubrinić, a mi i ovim putem najiskrenije zahvaljujemo na iznenađenju i zidnom ukrasu trajne vrijednosti.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

U prvoj polovici veljače u Mađarskom kulturnom centru u Zagrebu održano je nekoliko predavanja i radionica pod zajedničkim nazivom *Upoznajte Frankopane*. Posjetitelji su mogli puno toga doznati o bogatom kulturnom naslijeđu jedne od najvažnijih plemićkih obitelji u hrvatskoj povijesti, a također naučiti više o Vinodolskom zakonu, pavlinima u Vinodolu, najpoznatijem hrvatskom minijaturistu Juliju Kloviću itd. Zanimljivu radionicu pisanja glagoljice tintom i perom održao je g. Ivo Bogović, voditelj programskih djelatnosti Katedre Čakavskog sabora Grobnišćine, a naše je uratke presavinuo i zapečatio na starinski način, kao da se radi o zbilja važnim, povjerljivim dokumentima.

Dana 19. veljače u Kuli nad Kamenitim vratima u Zagrebu naš član, g. Tomislav Beronić, Zmaj od Glagoljice, predstavio je kolegama *Zmajevcima* i prijateljima svoju novu knjigu *Glagoljica prije Ćirila i Metoda* u kojoj je prikazao, prema motivima nakita i ukrasa na keramici, svoje viđenje kako su ilirske žene stoljećima, u miru svojih domova, razvijale simboliku iz koje je moglo nastati naše izvorno pismo - bukunica, jerolimica, odnosno - kako ga najčešće nazivamo - glagoljica. Autor je u knjizi donio nekoliko primjera ukrasa na keramici i uzoraka nakita ilirskih žena iz kojih je izveo simbole, odnosno znakove svakog pojedinog slova glagoljice iz čega je proizišlo razmišljanje o *ženskoj teoriji* odnosno doprinosu ilirskih žena i njihovog nakita kao pretečama glagoljice.

Naša dugogodišnja članica, gđa. Ivkica Mikuš o kojoj smo već pisali u *Novostima*, bila je posebna gošća na predstavljanju ove knjige te je g. Beroniću darovala sliku sa svojim viđenjem hrvatskog zmaja. Čestitke našoj talentiranoj i svestranoj članici, gđi Mikuš!

Samo dan kasnije, 20. veljače, u Hrvatskom saboru održan je okrugli stol na poticaj nezavisnog zastupnika prof. dr. sc. Josipa Jurčevića. Na skupu je predstavljena knjiga dr. sc. Ivana Mancea *Kosinjska tiskara - povijesna, informacijska i kartografska studija*. Bilo je govora i o hrvatskom glagoljaštvu i projektu HES Kosinj. Na skupu su govorili još i prof. Darko Žubrinić, prof. Danijel Patafta, vlč. Pero Jurčević, prof. Ante Bežen, dr. sc. Milan Bošnjak te saborski zastupnici Nikola Grmoja i Ante Kujundžić.

Glagoljaši Pavlekice grupa je učenika iz OŠ Mihovila Pavleka Miškine koje u sklopu izvannastavnih aktivnosti vodi naša članica, učiteljica Nataša Dorosulić. Na fotografiji su đaci Ivan i Dominik s prof. Žubrinićem i svojom učiteljicom. Dečki vješto zbrajaju po tri troznamenkasta broja pisana glagoljicom. S obzirom da je njihova škola u blizini, došli su u Knjižnicu Kajfešov brijeg razgledati i glagoljske knjige. Bravo, momci, samo naprijed!

Svi zaljubljenici u glagoljicu i vrijedne rukopise imali su prilike u srijedu 19. veljače u Gradskoj knjižnici Krk razgledati pretisak Prvog vrbničkog misala. Ovaj fascinantni rukopisni kodeks, djelo senjskog arhiđakona Tomasa, živi je svjedok bogate povijesti i neprekinutog kulturnog identiteta hrvatskog naroda koji je njegovao glagoljicu i hrvatski jezik kroz stoljeća. Zahvaljujući suradnji Staroslavenskog instituta i izdavačke kuće Mozaik knjiga, pripremljeno je njegovo faksimilno izdanje, vjerno originalu do najsitnijih detalja. Tako je nakon gotovo 570 godina Prvi vrbnički misal dobio svoj pretisak, znanstveno je obrađen i postao dostupan širem krugu proučavatelja.

U dupkom ispunjenom Interpretacijskom centru maritimne baštine DUBoak u Malinskoj 22. veljače je predstavljena vrijedna monografija posvećena akademiku Branku Fučiću, počasnom članu DPG-a. Ovom knjigom pod naslovom *Branko Fučić, okvir djela – trenuci života*, njen autor, povjesničar, prof. Tomislav Galović na tristotinjak stranica podsjeća na sve što je do sad o Fučiću napisano u drugim djelima, predstavlja njegovo rodno mjesto i kraj iz kojeg je ponikao, njegov životni i znanstveni put te se potom koncentrira i na znanstveno djelovanje Brana Fučića na području glagoljaške Istre, na cresko-lošinjskom otočju, na otoku Krku te na području Rijeke, Trsata, Vinodola i Senja.

